

Mál nr. 395/2016

M
og
vátryggingafélagið V v/ barnatryggingar.

Ágreiningur um upplýsingagjöf í tengslum við töku vátryggingar.

Gögn.

Málskot, móttakið 22.11.2016, ásamt fylgigögnum og síðari athugasemdum.
Bréf V, dags. 15.12.2016, ásamt fylgigögnum.

Málsatvik.

Með beiðni um barnatryggingu, dags. 21. maí 2015, sótti M um barnatryggingu fyrir son sinn, A, sem þá var fimm ára gamall. Beiðnin er undirrituð af nafngreindum söluráðgjafa hjá vátryggingarumboði sem annast sölu vátrygginga fyrir V. Á beiðninni er skráning þess efnis að söluráðgjafinn hafi „kynnt fyrir vátryggingartaka að tryggingin nær ekki til slysa sem áttu sér stað, eða til sjúkdóma sem voru greindir, áður en tryggingin tekur gildi, né heldur sjúkdóma sem greinast á fyrstu þremur mánuðum eftir gildistöku hennar.“ Samkvæmt vátryggingarskríteinu, dags. 26. maí 2015, var vátryggingartímabilið frá þeim degi til 1. maí 2016. Á skríteinið er skráð að vátryggingartakinn sé beðinn um að kynna sé vel þá skilmála sem gilda um vátrygginguna og einkum vakin athygli á nokkrum tilgreindum ákvæðum í skilmálunum, þ. á m. ákvæðum um gildissvið vátryggingarinnar og takmörkun á ábyrgð. Sama dag og skríteinið var gefið út var M send orðsending með tölvubréfi á netfangið [M]@hotmail.com, þar sem honum var tilkynnt að umrædd barnatrygging hefði tekið gildi og þar var einnig skráð: „Við viljum benda á að tryggingin nær ekki til slysa sem áttu sér stað eða sjúkdóma sem greindust áður en tryggingin tók gildi. Tryggingin nær ekki til sjúkdóma sem greinast á fyrstu þremur mánuðum eftir að hún tekur gildi.“

A lést 22. ágúst 2015. Í kjölfarið krafðist M bóta vegna tveggja bótaþátta sem barnatryggingin fól í sér, þ.e. aðhlynningarbóta og dánarbóta. Með bréfi V, dags. 23. nóvember 2015, var bótaskyldu hafnað af hálfu félagsins. Segir í bréfinu að í gögnum sem aflað hafi verið komi fram að dánarorsök A hafi verið lungnabólga og að undirrot sjúkdóms/ástands hafi verið fjölfötun/flogaveiki. Í sjúkraskrá komi fram saga um endurteknar öndunarfærasýkingar sem krafist hafi meðferða og innlagna. Í ljósi þessara upplýsinga sé niðurstaða sú að ekki sé réttur til bóta úr vátryggingunni vegna andláts A. Sé niðurstaðan fengin á grundvelli takmarkana í 21. gr. skilmála vátryggingarinnar þar sem segi að vátryggingin taki ekki til fyrri sjúkdóma eða slysa eða afleiðinga slíks ástands sem til staðar var þegar vátryggingin var tekin.

M hefur ekki falist á afstöðu V til bótaskyldu. Í málskoti hefur M lýst aðdraganda þess að umrædd barnatrygging var tekin hjá V á þann veg að í nóvember 2014 hafi vátryggingasölumaður frá V komið á heimili M til að fara yfir tryggingamál fjölskyldunnar og bjóða þeim persónutryggingar. Komið hafi fram að M og unnusta hans hafi átt tvo syni og væri A annar þeirra og í umræðum um vátryggingarþörf og vátryggingarmöguleika einstakra fjölskyldumeðlima hafi M tjáð sölumanninum að A væri langveikur af völdum slyss sem hann hafði orðið fyrir nokkurra mánaða og af þeim sökum væri verulega óvíst um lífslíkur hans. Tjáði sölumaðurinn M að í ljósi þessa kæmi ekki til greina að tryggja A. Varð úr að M keypti barnatryggingu fyrir yngri drenginn.

Í maí 2015 fékk M símtal frá öðrum vátryggingasölumanni á vegum V af því tilefni að hann hafði orðið þess var að einungis eitt barn af þremur á heimilinu væri vátryggt með barnatryggingu og vildi hann athuga hvort M vildi ekki kaupa vátryggingu fyrir hina drengina tvo. Kvaðst M hafa tjáð sölumanninum að yngsta barnið væri nýfætt og hann vildi kaupa vátryggingu fyrir það. Hins vegar hvað snerti A þá væri hann langveikur, m.a. fjölfatlaður og þarfnaðist mikillar umönnunar auk þess væri ekki vitað um lífslíkur hans. Þessi sölumaður hafi þá sagt M að þetta hefði engin áhrif á það hvort hægt væri að tryggja drenginn. Ekkert væri því til fyrirstöðu þótt hann væri langveikur og glímði við heilsubrest. Með tilliti til þess sem áður hafði komið fram í fyrri samskiptum M við vátryggingasölumann frá V hafi þessar upplýsingar komið honum á óvart og hafi hann ítrekað við sölumanninn hvort örugglega væri unnt að tryggja A þrátt fyrir heilsufar hans. Sölumaðurinn hafi ítrekað að ekkert væri því í vegi og á endanum hafi hann sannfærst og keypt vátrygginguna fyrir A eins og að ofan greinir. Tók M fram að sölumaðurinn hafi á engum tímapunkti upplýst hann um mögulegar takmarkanir á gildissviði vátryggingarinnar vegna veikinda A. Þá

hafi tilkynningar sem honum hafi verið sendar með tölvubréfi vegna gildistöku váttryggingarinnar verið sendar á rangt netfang, en hann sé með netfangið [M]@hotmail.co.uk en ekki [M]@hotmail.com.

Í athugasemdum V kemur fram að söluráðgjafi hjá umboðsmanni V hafi 21. maí 2015 haft samband við M símleiðis og boðið honum barnatryggingu vegna A og annars barns M. Fór svo að M keypti barnatryggingu fyrir þessi tvö börn sín og í beinu framhaldi af símtalinu hafi söluráðgjafinn sent beiðni til V um útgáfu váttryggingarinnar og hafi það verið gert 26. sama mánaðar. Þess er og getið í athugasemdum V að í byrjun árs 2015 var hætt að viðhafa sérstakt áhættumat í tengslum við sölu barnatrygginga, en áður hafi verið hafnað að veita langveikum börnum váttryggingarvernd á grundvelli áhættumatsreglna. Skilmálar váttryggingarinnar hafi ekki breyst við þessa verklagsbreytingu og með henni hafi ekki verið fallið frá takmörkun á gildissviði vegna afleiðinga fyrra heilsufars. Í stað áhættumats leggi félagið hins vegar afar ríka áherslu á að kynna þessa takmörkun fyrir væntanlegum viðskiptavinum. Mikilvægt sé að viðskiptavinum sé gert ljóst að váttryggingarverndin takmarkist við slys eða veikindi sem koma upp eftir að váttryggingin tekur gildi. V telur sig hafa fullnægt þeirri skyldu og samkvæmt almennum reglum beri M sönnunarhalla um það að honum hafi í símtalinu við söluráðgjafann ekki verið veittar upplýsingar um þá takmörkun á gildissviði váttryggingarinnar sem getið er í 21. gr. váttryggingarskilmálanna.

Álit.

Samkvæmt 1. mgr. 64. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga skal váttryggingafélag, eða sá sem kemur fram fyrir þess hönd, sjá til þess við töku váttryggingar eins og hér um ræðir að váttryggingartaki fái nauðsynlega ráðgjöf um hvernig þörfum hans um váttryggingarvernd er mætt með váttryggingunni. Þá segir í 2. mgr. sömu lagagreinar að félagið skuli veita váttryggingartaka upplýsingar um mikilvæg atriði þeirra tegunda váttrygginga sem fullnægt geta þörf hans fyrir váttryggingarvernd. Félagið skal í því skyni meðal annars veita upplýsingar um skilmála og takmarkanir á gildissviði váttryggingarinnar miðað við það sem váttryggingartaki má með réttu ætla að hún taki til. Enn fremur er þess getið í 1. mgr. 69. gr. laganna að váttryggingafélög skulu sjá til þess að starfsemi sérhvers sem hefur með höndum sölu váttrygginga á þeirra vegum sé þannig háttað að við öflun váttrygginga sé gætt hags váttryggingartaka, váttryggðra og annarra sem hafa sérstakra hagsmuna að gæta.

Eins og mál þetta horfir við verður að telja óumdeilt að í símtali því sem söluráðgjafi á vegum V og M áttu í maí 2015, hafi komið fram hversu bágð heilsufar A var og það hefði úrslitapýðingu fyrir M, er hann samþykkti að kaupa váttrygginguna, að hún tæki til heilsufars A eins og það var á því tímamarki, enda má fullvíst telja að þörf hans fyrir váttrygginguna hafi engin verið ef svo hefði ekki verið. Sú takmörkun sem fólst í 21. gr. váttryggingarskilmálunum fól því í reynd í sér verulega takmörkun á gildissviði váttryggingarinnar fyrir M og það mátti söluráðgjafanum vera ljóst. Var því brýnt, sbr. fyrrgreind lagaákvæði, að hann upplýsti M um þessa takmörkun og gengi úr skugga um að ekki færi á milli mála að M væri upplýstur um hana áður en hann samþykkti töku váttryggingarinnar. Við þessar sérstöku aðstæður verður að telja að V hafi sönnunarbyrðina um það að M hafi verið upplýstur um þá takmörkun sem fólst í 21. gr. skilmálanna áður en ábyrgð félagsins hófst.

M undirritaði ekki váttryggingarbeiðnina og gegn mótmælum M verður að telja ósannað að tilkynning V um gildistöku váttryggingarinnar hafi ekki verið send á netfang sem M réð yfir og hafði aðgang að. Þá var áminning í váttryggingarskírteini um að váttryggingartaki kynnti sér skilmála váttryggingarinnar og m.a. sérstaklega takmörkunarákvæði hans ekki svo afgerandi að ástæða væri fyrir M að ætla að takmörkun á gildissviðinu eins og mælt er fyrir um í 21. gr. myndi gilda í þeirri barnatryggingu sem hann tók fyrir A. Samkvæmt þessu og gögnum málsins virtum að öðru leyti verður að telja ósannað að við töku váttryggingarinnar hafi M vitað eða mátt vita um þá takmörkun á gildissviði váttryggingarinnar samkvæmt 21. gr. váttryggingarskilmála í því tilviki sem hér um ræðir. Af því leiðir að V getur ekki borið hið umdeilda skilmálaákvæði fyrir sig gagnvart þeim kröfum sem M hefur gert um bætur úr váttryggingunni.

Niðurstaða.

M á rétt á aðhlynningarbótum og dánarbótum úr barnatryggingu vegna A hjá V.

Reykjavík, 24. janúar 2017.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson hrl.

Jón Magnússon hrl.